ВЫБАР

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА- ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 13 (19) 8 ліпеня 1992 г. Цана 80 кап.

ЗАЯВА ЎПРАВЫ БНФ «АДРАДЖЭННЕ»

Народ Беларусі праз сродкі масавай інфармацыі рыхтуюць да думкі пра непазбежнасць вайсковага саюзу з Расіяй. Пры гэтым спасылаюцца на неабходнасць ахаваць ад беспрацоўя работнікаў беларускіх прадпрыемстваў вайскова-прамысловага комплексу. Паўстае рэальная пагроза нейтралітэту Беларусі, грамадзянскай стабільнасці і самой незалежнасці нашай краіны.

Ператварэнне Расіі з імперыі ў дэмакратычную дзяржаву прыпынілася. Яе палітыка зноў адкрыта скіроўваецца на аднаўленне імперыі, на тэрытарыяльныя замахі. Апошнія захады Расіі супраць суверэнных Малдовы і Грузіі прадэманстравалі свету незнішчальнасць імперскіх настрояў гэтай краіны. У правакацыйных заявах расійскіх лідэраў, у расійскіх сродках масавай інфармацыі «акупацыяй» называюцца дзеянні войска незалежнае дзяржавы па абароне ўласнай тэрыторыі, а «вызваленнем»—заняццё незаконнымі фармаваннямі населеных пунктаў. Расія лічыць, што мае права ўмешвацца ва ўнутраныя справы іншых краін—прызнаных міжнародным супольніцтвам членаў ААН,—толькі на той падставе, што там жыве рускамоўная меншасць. XX стагоддзе ўжо ведала краіну, якая пачынала з «абароны правоў сваёй меншасці» ў суседніх краінах. Гэта была гітлераўская Германія.

Вузлы канфліктаў у былых савецкіх рэспубліках свядома завязваліся шматгадовую міграцыйнай палітыкай, а ў час развалу савецкай імперыі—падтрымкай пракамуністычных настрояў у часткі некарэннага насельніцтва. Нікім не прызнанымі, але выразна зарыентаванымі на Маскву сепаратысцкімі «рэспублікамі» кіруе былая камуністычная наменклатура. Штучна і па аднолькавым сцэнарыі створаныя «рэспублікі» сталі мінамі запаволенага дзеяння супраць незалежнасці краін былога СССР.

Управа БНФ рашуча асуджае праявы расійскага імперыялізму. Канфлікты ў краінах былога СССР распальваліся пры ўдзеле імперскага «цэнтра» і могуць быць вырашаны толькі пры неўмяшанні Расіі.

Управа БНФ патрабуе ад кіраўніцтва Беларусі цвёрдага захавання канстытуцыйнага курсу на нейтралітэт. Сённяшнія імперскія памкненні Расіі робяць немагчымым саюз Беларусі з ёю. Наш народ дастаткова пакутаваў пад чужой уладай, каб зноў пасылаць сваіх сыноў гінуць за чужыя інтарэсы.

г. Менск.

„Выбар", на мой погляд, самая сумленная газета Віцебшчыны. Дай бог ёй удачы!

Васіль Быкаў

5.VII-92 Віцебск

Чытачам смелай газеты „Выбар" жадаю мужнасці і сілы адстойваць праўду і крывіцкую справу! Жыве Беларусь!

Рыгор Барадулін

Віцебск, 5 VII 92

«Поговорили» у парадного

Нелёгкая жизнь вынудила учителей, родителей и ребят средней школы № 13 города Витебска пикетировать здание облисполкома.

Уже много месяцев циркулируют слухи о готовящемся решении передать комплекс зданий этого учебного заведения подведомственному МВД военизированному подразделению по охране общественного порядка. В городе школ не хватает, а СШ № 13 единственная в окраинном микрорайоне. Её посещают и дети с близлежащих деревень.

К пикетчикам вышел начальник управления народного образования облисполкома Н. М. Гирса.

Состоялась продолжительная беседа, а точнее, словесная перепалка у парадного подъезда.

Каково же было недоумение пикетирующих, когда уста отца народного образования области в итоге изрекли такую тираду: «Это не мой вопрос! Обращайтесь в райисполком».

А когда наш корреспондент попросил начальника высказаться по поводу нравственного аспекта выделения школьных зданий под нужды милиции, он отрубил: «Я на провокационные вопросы не отвечаю!»

Г. ХРОМОВ.

Заява беларускіх вайскоўцаў

Каардынацыйная рада Беларускага згуртавання вайскоўцаў звярнулася днямі да грамадскасці рэспублікі ў сувязі з праблемамі, якія ўзніклі апошнім часам у ходзе стварэння беларускага войска. БЗВ, як сказана ў прынятай радай заяве, лічыць неабходным:

«Неадкладна прывесці да прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь увесь афіцэрскі корпус нашай краіны, як афіцэраў кадравай службы, так і запасу.

Распрацаваць дзяржаўную праграму вяртання беларускіх афіцэраў на Радзіму.

Спыніць вывад з Германіі злучэнняў расійскай арміі на тэрыторыю Беларусі.

Разгарнуць у беларускім войску шырокую патрыятычную працу па выхаванні афіцэраў і жаўнераў у духу вернасці і адданасці Беларусі».

БЗВ звярнуў увагу парламента і ўрада на тое, што лёс 40000 афіцэраў на чужыне закранае паўмільёна людзей на Беларусі. Вяртанне гэтых людзей адпавядае інтарэсам Беларускай дзяржавы і павінна быць вырашана на дзяржаўным узроўні.

НАВІНЫ

На Беларусі выйшла чарговая паштовая марка. На гэты раз на паштовым знаку мы бачым выяву старажытнага герба Полацка, над верхам якога намаляваны нацыянальны бел-чырвона-белы сцяг. Намінал маркі складае 2-00.

* * *

Бард беларускай эміграцыі Данчык (Андрусішын) выпусціў сваю чацвёртую касету. На ёй акрамя твораў, якія ўжо вядомыя, запісаны цікавыя аранжыроўкі новых песень. Касета выйшла пры дапамозе беларускага грамадства ЗША і Канады.

Институт президентства,

или Республика как средство разделения исполнительной и законодательной власти

Несмотря на существовавшие некогда зачатки правового государства и гражданского общества, восходящие к Великому Литовскому (Белорусскому) Статуту 1588 г., проблема преодоления тоталитарного прошлого остро стоит перед независимой Республикой Беларусь. Сказались последствия повсеместного насаждения уравнительной психологии и коллективистских ценностей, которые настолько стали своими большинству людей, что вопроизводятся ими, только в другой форме, даже если они и являются противниками ныне существующей системы.

Одним из направлений в поступательном формировании гражданского общества и правового государства является последовательное осуществление принципа разделения властей. Еще во французской Декларации прав человека и гражданина, принятой более 200 лет тому назад, отмечалось, что общество, где оно не осуществлено, не имеет конституции. Конечно, говорить, что в бывшем СССР и в странах так называемого советского блока существовало разделение властей и имелись демократические конституции, не приходится. Казалось бы, естественным путем решения этой проблемы могли бы явиться свободные парламентские выборы. Именно их проведения и добивались демократические силы, ибо только в ходе этих выборов мог реализоваться принцип суверенитета народа.

Считалось, что свободно избранный парламент примет новую конституцию, сформирует самостоятельную исполнительную власть и реформирует судебную систему, в основу которой ляжет принцип независимости. Однако, как показала практика, сама по себе реализация принципа суверенитета народа автоматически, по крайней мере в республиках бывшего СССР, не утвердила ни демократии, ни разделения властей. Его упрощенная трактовка и понимание привели к непредвиденным последствиям: к признанию абсолютного верховенства парламента, к утверждению такого подхода, согласно которому его власть можно ограничить только в случае перевыборов или проведения всенародного референдума. В этом случае не только не реализуется принцип разделения властей, но, наоборот, все прочие отрасли власти ставятся в прямую зависимость от парламента в целом или же какого-либо партийного большинства в нем.

Говоря о причинах этой, на первый взгляд странной, метаморфозы можно, конечно, было бы сослаться на недостаточно демократический избирательный закон, принятый в Республике Беларусь еще в 1989 году, в результате чего парламент на 85% состоит из бывшей партийной и государственной номенклатуры, вынужденной сегодня рядиться в демократические одежды и делать вид, что она движется в направлении рынка и гражданского общества.

Однако, даже в тех республиках бывшего СССР, где на выборах в парламенты одержали верх национальные демократы, трудно, на мой взгляд, говорить о наступлении эры разделения властей. И это не удивительно. Бывших представителей от парт- и госноменклатуры, национальных демократов, как впрочем и демократов-государственников роднит друг с другом абсолютизация власти парламента, которая в свою очередь проистекает из-за присущих им, хотя и по-разному понимаемых, коллективистских ценностей и популистской веры в спасительную силу государства.

Сейчас в Республике Беларусь успешно завершилась кампания по сбору подписей в поддержку идеи проведения референдума о доверии к ныне существующему парламенту. Сам факт выдвижения такой инициативы Белорусским народным фронтом, действия местных национальных демократов в период сбора подписей показывают, что в случае их победы на новых парламентских выборах они постараются на практике реализовать идею абсолютного верховенства парламента.

Конечно, имей мы сегодня независимую и автономную судебную систему, в том числе и Конституционный суд, или хотя бы верхнюю палату парламента, которая могла бы служить хоть каким-то средством сдерживания монопольных устремлений своего нижнего собрата, либо какой-нибудь другой набор сдержек и противовесов, принцип разделения властей был бы в какой-то мере гарантирован. В этих условиях, пожалуй, наиболее приемлемым способом выхода из сложившейся ситуации явилось бы избрание главы исполнительной власти (или государства) всенародным голосованием. В этом случае можно было бы достичь осуществления на деле принципа разделения властей, поскольку исполнительная власть, как и законодательная, конституировалась бы одинаковым способом—общим волеизъявлением народа. Тем самым была бы решена проблема уравновешивания двух видов власти: законодательной и исполнительной. Каждая из них действовала бы в своей сфере и не имела бы возможности возвыситься над другой. Как ни парадоксально на первый взгляд, институт президентской власти мог бы явиться гарантией (может быть даже и единственной) от сползания посткоммунистических стран к авторитаризму.

Вышесказанное не является единственной спасительной панацеей на пути упрочения демократии. Возможно, президентская республика как средство осуществления принципа разделения властей наиболее приемлема для тех стран, где в силу длительного господства коммунистической идеологии в сознании людей укоренилась коллективистская и уравнительная психология, а также существуют проблемы национального самоопределения и сохранения национальной культуры и языка.

Изменить представление людей о самих себе, сделать их сознание индивидуализированным, содействовать образованию независимых от государства структур гражданского общества, способных служить надежным механизмом защиты от проявлений тоталитаризма,—пожалуй, единственная гарантия не только осуществления принципа разделения властей, но и окончательной победы демократии.

Михаил ПЛИСКО,
заместитель председателя Объединенной демократической партии Беларуси, народный депутат Мингорсовета.

Прысьвечаны Вялікаму Княству Літоўскаму

Шаноўныя спадары!

Высылаю Вам цікавыя матэрыялы, прысьвечаныя «Беларуска-літоўскаму кругламу сталу», што адбыўся нядаўна ў м. Гярвяты. *Добра б было, каб Вы цалкам надрукавалі «Паведамленьнё» аб яго выніках, бо ва ўсіх цэнтральных газетах інфармацыя зьмешчана толькі ў пераказе.*

З павагай **Алег Трусаў.**

СПАТКАНЬНЕ ў ГЯРВЯТАХ

19—20 чэрвеня ў Гярвятах Астравецкага раёна адбылося афіцыйнае спатканьне гісторыкаў Беларусі і Летувы, названае «Беларуска-Літоўскі стол, прысьвечаны Вялікаму Княству Літоўскаму». Арганізатарамі і ініцыятарамі спатканьня выступілі Міжнародная асацыяцыя беларусістаў, Інстытуты гісторыі акадэміяў навук Беларусі і Летувы, Адзьдзел культуры Астравецкага райвыканкома, Беларускі Народны Фронт і літоўскі «Саюдзіс». Прысутнічалі кіраўнікі гэтых арганізацыяў, гісторыкі, археолагі, філолагі, лінгвісты, гісторыкі літаратуры.

Дабрадзеямі круглага стала сталі доктар Анджэй Цеханавецкі (Лёндан), Беларускі Інстытут навукі і мастацтва (Нью-Ёрк), Беларускі Фонд культуры, калгас «Радзіма» (Гярвяты).

Пасьля таго, як Літва і Беларусь сталі незалежнымі дзяржавамі, узьнікла неабходнасьць сістэматызаваць сваю гістарычную навуку, пазбавіцца ад ідэалагічных напластаваньняў, фальсіфікацыяў перыяду камунізму і скарэктаваць ацэнкі і погляды на агульную гісторыю дзьвюх суверэнных краінаў.

Спатканьне прайшло ў выключна цёплай і сяброўскай атмасферы ўзаемаразуменьня і павагі. Вынікам абмеркаваньня агульных праблемаў гісторыі Вялікага Княства стаў падсумовачны дакумент—«Паведамленьне», прыняты ўдзельнікамі круглага стала. Тэкст дакумента прапануем чытачам.

Зянон ПАЗЬНЯК.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ пра беларуска-літоўскі навуковы «круглы стол», прысьвечаны Вялікаму Княству Літоўскаму

19—20 чэрвеня ў м. Гярвяты Астравецкага раёна Гродзенскай вобласці адбылася сустрэча гісторыкаў Беларусі і Літвы.

Удзельнікі абмяркоўвалі праблемныя пытаньні гісторыі і метадалогіі дысьледаваньня Вялікага Княства Літоўскага з мэтай вызначыць агульныя падыходы да некаторых прынцыповых палажэньняў. Удзельнікі, узгадніўшы пазіцыі, зьвярнулі ўвагу на такі метадалагічны фактар, як супольнасьць дзяржаўнасьці, дзяржаўнай сьвядомасьці, дзяржаўных інтарэсаў і грамадзянскай ментальнасці ў ВКЛ. Гэты феномен зьяўляецца бясспрэчнаю падставай навуковых падыходаў да вывучэньня спадчыны ВКЛ.

Была адзначана культуралагічная і палітычная ўнікальнасьць супольнай балта-славянскай дзяржавы, яе арганізацыйна-палітычнае адзінства.

Удзельнікі лічаць непрадуктыўным механічны перанос сучасных нацыянальных уяўленьняў на дачыненьні палітычных сілаў і тэндэнцыяў у ВКЛ. Патрэбы гістарычнай навукі і існаваньне дзьвюх суверэнных дзяржаваў—Рэспублікі Беларусі і Літоўскай Рэспублікі—прамых спадкаемцаў гісторыі ВКЛ—вымагаюць раскрыцьця сутнасьці супольнага дзяржаўнага ўтварэньня, якое можна вызначыць зь сёньняшняга гледзішча як літоўска-беларускую або—раўназначна—беларуска-літоўскую дзяржаву, улічваючы пры гэтым важкі ўклад, які ў палітычнае і культурнае разьвіцьцё ВКЛ працяглы час уносіў украінскі народ.

Палажэньні гісторыяграфічных канцэпцыяў, якія вынікаюць з палітычных меркаваньняў «трэціх сілаў» і тэндэнцыйных ацэнак гісторыі ВКЛ, непрыймальныя з навуковага пункту погляду.

Будучыня беларускага і літоўскага народаў і нашых дзяржаваў неадлучная ад раскрыцьця і аб'ектыўнай ацэнкі нашай мінуўшчыны.

* * *

Вырашана стварыць двухбаковую камісію гісторыкаў Літвы і Беларусі для вызначэньня формаў далейшага супрацоўніцтва і ажыцьцяўленьня канкрэтных прапановаў.

Іван ЛАЗУКА

Набірае «Пагоня» разбег

Гулка стукае кроў у скроні,
За вярстою вярсту бяром,
Набірае разбег «Пагоня»,
З-пад капытаў нясецца гром.
Грозны тупат, галоп няспынны,
Не стрымае ніхто той бег,
Над зямлёю маёй Айчыны
Набірае «Пагоня» разбег.
Мы ж у цемру не звернем болей...

Па дарогах, лясах, палях
Мы ірвемся туды, за воляй,
І наперад вядзе нас шлях.
У балота няма звароту,
Нам на сэрцы імклівы бег.
Не зважаючы на павароты
Набірае «Пагоня» разбег.

МАРК ШАГАЛ НАЛЕЖЫЦЬ УСЯМУ ЧАЛАВЕЦТВУ

Слова народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава ў час адкрыцця Шагалаўскіх дзён у Віцебску.

Шаноўныя спадары і спадарыні. Нашы дарагія госці, гаспадары!

У гэтыя дні сталіца нашай Радзімы—Мінск шануе памяць аднаго з геніяў нашай культуры—Янкі Купалы.

Там праходзяць мерапрыемствы, у якіх удзельнічаюць і культурная грамадскасць і, канечне, як кажуць, шырокія народныя масы.

Віцебск ушаноўвае памяць свайго земляка, выдатнага мастака сучаснасці—Марка Шагала, і гэта, канечне, правільна. Гэта—адзіна правільная палітыка.

Даўно вядома, што мы, беларусы, надзвычайныя тугадумы, схільныя да вельмі, можа, і правільнай, але гэтак жа і спазнёнай думкі. Таму і асуджаны на задворкі гісторыі, на тое, каб падбіраць аб'едкі з багатых сталоў болей увішных суседзяў. Але каго можна вінаваціць за тое...

Калі ў вачах сусветнай супольнасці мастакоўскі геній Шагала ўжо ўвабраўся ў зеніт славы, у нас толькі яшчэ разгортваліся дыскусіі: таленавіты Шагал ці не, наш ён ці не наш, сіяніст ці антыкамуніст. Цяжка было зразумець не толькі на бытавым узроўні, але і спецыялістам, што тыя развагі—не болей чым сведчанне нашай правінцыяльнай дрымучасці, што талент Шагала вышэй за нашыя закасцянелыя догмы, і таму непадлеглы нашым развагам. Тым болей прысуду. І што ўсе тыя бязмозглыя дыскусіі—не болей чым марная трата часу, у якім адно ўладарыць —гісторыя. А тая гісторыя даўно на баку Шагала.

Чый мастак Шагал? Беларускі? Расейскі? Французскі? Яўрэйскі? Схаластычныя тыя пытанні, што не маюць прастога адказу, нядаўна яшчэ здольныя былі звесці з розуму не адну тупую галаву ў кіраўніцтве ці нават у мастацтве. Але, як і належала, яны павінны былі ўрэшце скончвацца самым мудрым адказам: нічый! Шагал належыць усяму чалавецтву, сучаснай хрысціянскай цывілізацыі. Менавіта з тае прычыны ён у роўнай меры і французскі, і расейскі, і яўрэйскі, і беларускі. І тут няма і не павінна быць вялікай дыскусіі. Тое, што прынята ўсёй цывілізацыяй, безумоўна, прынята і яе паасобнымі часткамі. Калі яны да яе адносяцца. Іншая справа, што некаторыя «часткі» не хочуць адносіцца да сучаснай цывілізацыі, выбіваюць права на «свой путь, свою особую стать, мессианскую роль». Тады канешне... тады ў іх будуць свае богі і свае святыя апосталы—ад Карла Маркса да Эдзічкі Лімонава.

Мы ж застаемся са сваімі.

Так, Шагал—геній сусветнай культуры, але ён нарадзіўся на нашай зямлі, выхоўваўся ў тутэйшым яўрэйскім асяроддзі. Менавіта гэтая лакалічнасць робіць Яго асабліва блізкім для нас, вылучае Яго з вялікага сонму мінулых геніяў. Але мы не эгаісты, мы не будзем Яго «прыватызаваць», разумеючы, што створанага ім хопіць на ўсіх—на ўсё чалавецтва. Дабро ўніверсальна і агульнадаступна. Трэба толькі мець гатоўнасць прыняць яго з усёй Яго няпростай духоўнае сутнасцю, як і належыць у адносінах да прарока.

Так ужо павялося з старадаўніх, біблейскіх часоў: няма прарока ў яго айчыне, відаць, не выключэнне тут і Шагал. Баюся, што на ягонай радзіме, у Беларусі, Яго прызнаюць апошнімі. Сумна гэта і горка. Хоць і нядзіўна. Хіба што энтузіясты, ягоныя прарокі апекуюцца і Шагалам, і справядлівасцю, і культурай. У наш час ад іхняй энергіі залежыць так многа. І сярод іх першы наш Давід Сімановіч, якому сёння мы павінны сказаць: асаблівы дзякуй табе, Давід,—ад беларусаў, рускіх, яўрэяў. Ты свой абавязак выканаў, хай таксама яго выканаюць іншыя.

Але незалежна ад усяго і нягледзячы на нішто Шагал на Беларусі будзе жыць. Бо ён ужо недасяжны для добрага і благога, ён вольна лунае ў высокім небе агульначалавечага ідэалу...

Пяшчотныя, блакітныя Шагалаўскія дні! Цяпер у Віцебску ёсць помнік вялікаму мастаку, адкрыта музейная экспазіцыя ў яго доміку па вуліцы Пакроўскай.

На здымках: *удзельнікі Шагалаўскіх дзён Рыгор Барадулін і Васіль Быкаў; адкрыццё мемарыяльнай дошкі на доміку Марка Шагала.*

Рыгор БАРАДУЛІН

Вяртанне сноў

Шалом табе, хата Марка
Шагала,
Пад небам віцебскім сірата,
Ты у хмарах znявагі
Шукала прычалу,
Каб пацяплела да дому вярста.

Чалом табе, мураванка-
буслянка,
Адкуль адляталі ў выгнанне
сны,
Шагалавы сны,
Дзе жыла калыханка,
І сны вярталіся з даўніны.

Датуль чалавек
Доўжыць шлях свой зямны,
Пакуль жывуць
Ягоныя сны.

НАВІНЫ

Беластоцкі беларускамоўны тыднёвік «Ніва» стаўся незалежным.

* * *

На Беларусі з'явіўся новы жаночы часопіс—«Гаспадыня». На вялікую шкадобу, матчына мова зусім не гаспадыня на бачынах выдання.

* * *

20-ая, юбілейная, сустрэча беларусаў Паўночнае. Амерыкі павінна адбыцца 5—7 верасня ў Нью-Брансвіку (штат Нью-Джэрсі, ЗША).

* * *

Кнігі беларускага замежжа ўсё частцей выдаюцца на Бацькаўшчыне. Упершыню ў РБ надрукавана кніга «Патушаныя зоры» Масея Сяднёва (ЗША). Нядаўна з'явіліся ў кнігарнях кнігі беластоцкіх пісьменнікаў Сакрата Яновіча «Самасей» і Міколы Гайдука «Трызна».

* * *

Кошт білетаў у віцебскія кінатэатры падняўся да 15 за адну і да 30 рублёў за дзве серыі. Квіткі на відэа і ў тэатр у сярэднім у 3 разы таннейшыя.

* * *

У № 19(4) брытанскага часопіса «Голас Часу» пададзены «Весткі з Віцебшчыны», у прыватнасці пра выставу мастака Ю. А. Якімовіча, што адбылася сёлета ў Віцебску.

* * *

Вялікі збор матэрыялу, які датычыць палітычнага й нацыянальна-культурнага жыцця Віцебшчыны, перададзены Віцебскай незалежнай суполкай Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына» ў дзяржаўны абласны архіў.

Ю. СЦЯПАНАЎ

Наменклатурныя Саветы— у адстаўку

А КЛАНАВАЯ ЎЛАДА ВЫКОНВАЕ...

Імкненне дэмакратычных сіл атрымаць станоўчы адказ на рэферэндуме аб датэрміновых выбарах Вярхоўнага Савета з'яўляецца першым крокам да рэфармавання камуністычнай сістэмы на Беларусі. Відавочна, што за выбарамі вышэйшай улады павінен быць наступны крок—альтэрнатыўныя выбары мясцовай улады. Прычым гэты крок з'яўляецца больш неабходным і адказным, бо на месцах павінны дзейнічаць законы, якія прымае вышэйшая ўлада рэспублікі. Пад час збору подпісаў за рэферэндум, а падпісалі больш 70 працэнтаў, да каго звярталіся, настойліва гучала прапанова: спыніце неабмежаванае панаванне мясцовай эліты, яе ўсё больш узрастаючы апетыт да набіцця ўласнай кішэні пры імклівым спаўзанні народа ў жабрацтва.

І сапраўды, калі апазіцыя мае нейкі шанц прымусіць наменклатурны Вярхоўны Савет прыняць частку сваіх прагрэсіўных прапаноў, то на месцах кланавая ўлада выконвае толькі тыя законы, якія адпавядаюць яе інтарэсам. Не інфармуючы выбаршчыкаў аб магчымасцях, якія адкрываюць новыя законы, яна выкарыстоўвае іх у сваіх інтарэсах. Дастаткова нагадаць прыватнае будаўніцтва шыкоўных катэджаў, распачатае наменклатурай ледзь не па ўсёй Беларусі, і да якога простаму чаргавіку на жыллё, як мне дайсці з Зямлі да Марса. Дастаткова нагадаць тыя важкі ў Польшчу, зробленыя кіраўнікамі гандлю, прадпрыемстваў пры адсутнасці да гэтага неабходнай увагі з боку савецкай улады, праваахоўных органаў.

Глабальны крызіс у эканоміцы, духоўным жыцці нарастае як снегавы камяк, але савецкая ўлада па-ранейшаму ігнаруе дэмакратычныя прынцыпы кіравання, дзейнасць дэпутацкага корпуса не грунтуецца на прынцыпах галоснасці, справядлівасці, роўнасці ўсіх перад законам. Для таго, каб адказаць на пытанне, чаму вецер перамен не адчуваецца на месцах, трэба паглядзець—а хто прадстаўляе народную ўладу? Наколькі магчыма, каб тыя цяжкасці, якія мае просты выбаршчык, мелі нашы выбраннікі: каб ім трэба было б карыстацца грамадскім транспартам, штотыднёва шукаць лазню, адстойваць чаргу, каб мець магчымасць набыць цукар і г. д. Якія ж сацыяльныя слаі грамадства прадстаўляюць народныя дэпутаты Гарадоччыны?

З прадстаўніцтвам у Вярхоўным Савеце зразумела—па камуністычных правілах лепшы прадстаўнік народа—партыйны работнік. Раёну «пашэнціла»—яму было даручана выбіраць сакратара абкама, які курыраваў будаўніцтва і прамысловасць. Пад час выбараў іншых кандыдатаў мясцовая ўлада лічыла непажаданымі, нягледзячы на тое, што ўсе яны былі камуністамі—дырэктар буйнога прадпрыемства, кіраўнік КДБ вобласці, дырэктар сярэдняй школы. У абласным Савеце мандаты дэпутатаў атрымалі асобы, якія адпавядалі камуністычнаму сцэнарыю: той жа сакратар абкама, першы сакратар райкама, старшыня райвыканкама, надзейныя рабочы, што падтрымліваецца парткамам, добрая жанчына настаўніца і незалежны дэпутат. Цяпер з іх толькі незалежны дэпутат штосьці спрабаваў зрабіць з несумленнымі гандлярамі, але ў праваахоўных органах належнай падтрымкі не знаходзіць.

У райсавеце расклад дэпутацкіх мандатаў красамоўна сведчыць сам за сябе. З 62 дэпутацкіх месцаў: 4—атрымалі экс-кіраўнікі райкама КПБ, 10—кіраўнікі гаспадарчых прадпрыемстваў, 12—прадстаўнікі савецкай наменклатуры, 9—кіраўнікі калгасаў і саўгасаў, 12—сярэдняе кіруючае звяно. Вынікі: тры чвэрці дэпутатаў добра звязаны з наменклатурай, астатняя чвэрць прыходзіцца на механізатараў, ІТР, інтэлігенцыю. Зразумела, што сацыяльнае месца не вызначае грамадскую пазіцыю дэпутата. Магчыма, і сярод дэпутатаў ёсць людзі, якія жадаюць рэфармавання грамадства, але яны не вызначылі сваёй пазіцыі, не выступаюць супраць набіцця кішэняў мясцовай эліты, не рэалізуюць у сваёй дзейнасці дэмакратычныя прынцыпы ўлады. Усім жа парадам кіруе старая наменклатура, па-ранейшаму лічачы рыначную эканоміку, прыватную ўласнасць, шматпартыйнасць, галоснасць, правы чалавека здрадай бальшавізму. Яна пакланяецца сваім ідалам—Леніну і камунізму, плача па савецкай імперыі, абмяжоўваючы свой светапогляд курсам гісторыі КПСС і марксісцка-ленінскай утопіяй, не ўлічваючы гістарычны тупік савецкай сістэмы.

Цяпер гэта ўлада жадае яшчэ тры гады весці Беларусь да поўнага краху, яшчэ глыбей выкапваючы ямку, з якой усё цяжэй і цяжэй выбрацца грамадству. І чым пазней адбудуцца выбары, тым больш пасіўнымі будуць выбаршчыкі, тым болей часу будзе страчвацца для рэальных, а не папяровых рэформ. Альтэрнатывы рэформам няма. І ад нас залежыць: ці здолеем мы вынесці цяжар пераходнага перыяду на сваіх плячах або стаўшы банкрутным пакаленнем, пакінем свае цяжкасці дзецям.

Чалавецтва не знайшло лепшай формы ўлады, чым дэмакратычная. Станоўчыя вынікі рэферэндума прыблізяць час, калі магчыма будзе сказаць: «Дэмакратыя прынесць карысць». Пры цяперашнім складзе саветаў аб рэальнай дэмакратыі не можа быць і гаворкі, бо яны не здольны на дэмакратычныя дзеянні па аб'ектыўных прычынах і сваім існаваннем дыскрэдытуюць (ганьбяць) дэмакратычнае кіраванне. Наменклатурныя Саветы павінны пайсці ў адстаўку. Гэта будзе іх самым лепшым крокам за два гады існавання.

Л. ГАРАВЫ,
сябра Беларускай Сацыял-дэмакратычнай Грамады.
Гарадоцкі раён.

ЦІ ПАТРЭБНЫ ТАКІЯ АФІЦЭРЫ?

Час ад часу ў прэсе друкуюцца заявы афіцэраў былой Савецкай Арміі аб нежаданні прымаць прысягу новым дзяржавам. Я не магу зразумець іх паводзін. Савецкага Саюза няма, Савецкай Арміі няма, а яны застаюцца вернымі неіснуючай дзяржаве. Гэта, памойму, падобна да былой шляхецкай фанабэрыі ці паводзін маёра Галадні на сустрэчы з С. С. Шушкевічам і ў Крамлі ў час афіцэрскага сабрання.

А калі падысці прынцыпова, дык каму патрэбен салдат ці афіцэр, які адмаўляецца прысягаць дзяржаве, якая яго ўтрымлівае і ўсім забяспечвае і яго і яго сям'ю? Цяпер ён уладкаваўся добра ў Беларусі: і цяха, і цёпла, і клімат нядрэнны, і ўмовы для сям'і не сібірскія. А калі ўзнікне патрэба са зброяй абараняць Беларусь, ён жа можа сказаць: а я вам нічога не павінен. Прысягу не прымаў, вы бойку ўчынілі, вы й біцеся. Пайшлі вы ..., пайшоў я. І яго ж судзіць нельга будзе. Прысягі ён не прымаў. А нават у Савецкай Арміі ні адзін ваенны трыбунал не прымаў да разгляду ні адну справу на салдата, які не прымаў прысягі. Такога салдата нават на гаўптвахту не садзілі. Ды й зброі яму не давяралі.

Некаторыя афіцэры спасылаюцца на традыцыі афіцэраў Расійскай арміі. Маўляў, царскія афіцэры нават бальшавікам не прысягалі.

Але ж чаму гэтыя афіцэры не ўспомняць і другія традыцыі Расійскай арміі. Пасля смерці цара ўся армія прыводзілася да прысягі новаму цару. А хто не хацеў, ішоў у адстаўку, або... у Сібір, як было ў 1825 годзе на Сенацкай плошчы. Там жа прыходзіў да ўлады толькі новы цар, а «отечество» заставалася. Цяпер жа ні цара, ні «отечества» не засталося. Дарэчы, і салдаты, і афіцэры, якія ў час Айчыннай вайны аказаліся на тэрыторыі, занятай ворагамі, і трапілі ў партызанскія атрады, не гледзячы на тое, што яны прымалі раней ваенную прысягу, усе прымалі «Прысягу партызана».

Дык чаму ж фанабэрацца афіцэры на Беларусі? Пэўна, адчуваюць сваю моц і нашу «памяркоўнасць». І сапраўды, чаму б не фанабэрыцца, нават чаму б не абразіць старшыню Вярхоўнага Савета.

Думаю, што правa Украіна, якая адпраўляе такіх афіцэраў у Расію. І, пэўна ж, афіцэры, якія пойдуць служыць Азербайджану, прысягнуць служыць і зялёнаму сцягу, і Ісламу. Ды й малдаване ці грузіны не будуць трымаць афіцэраў, якія не хочуць абараняць іх. Дык ці патрэбны і нам такія афіцэры?

Ф. ІВАНОЎ.

Докшыцкі раён

НЕ МЯШАЙЦЕ БОБ З ГАРОХАМ!

Колькі дзён таму прачытаў у газеце «Віцьбічы» (№ 73) артыкул І. Пастнова—«Грошы—на вецер!» Гэты колішні бээнэфавец і «дэмакрат» (двукоссе тут як раз!) выказвае жальбу з нагоды магчымага рэферэндуму на Беларусі. На думку аўтара (без сумнення слушную), сапраўдная дэмакратыя выхоўваецца гадамі і прыйдзе няхутка. Хочацца спытацца: як жа яна выхоўваецца? Мяркую, што шаноўны Пастноў ды большасць чытачоў пагодзяцца з тым, што сістэма дэмакратыі выпрацоўваецца (выхоўваецца) ў грамадстве праз дэмакратычныя формы кіравання.

А якія ж дэмакратычныя прыёмы прапаноўвае сп. аўтар? Пракурорскі нагляд (чытай: «моцная рука» старых добрых уладаў, выбраных і ўзгадаваных за часоў камунізму). За чым жа будуць наглядаць «нашы» паночкі пракуроры? Аказваецца, за выкананнем законаў. Ну і, канешне, за дзейнасцю бальшавіцкай канстытуцыі 70-х гадоў і Закона аб выбарах, па якому й маем маналіт «прагрэсіўных кансерватараў» у Вярхоўным Савеце. Ён, гэты маналіт, «зарэзаў» законы аб прыватызацыі, аб вяртанні народу захопленай «калектывізатарамі» зямелькі і г. д. Вось дзе грошы і маёмасць людзям не вернуты, а выкінуты на вецер «прыхватызацыі», расцягвання і бескантрольнасці.

І яшчэ. Не параўноўвайце ці аб'ядноўвайце, «товарищ И. Постнов», боб з гарохам. Бо свабодная (ад чаго?) Расія—гэта адно, а Беларусь—зусім іншае. У гэтых краінах розныя ўмовы палітычнага і дзяржаўнага жыцця. І, па-гэтаму, расійскія дэмакраты—замежныя палітыкі, за дзейнасць якіх мы адказу не трымаем!

Ю. ТУТЭЙШЫ.

«Мы на горе всем буржуям

(Из старой советской песни)

Для предстоящей «Городской конференции трудящихся» в Витебске рекламы не пожалели. Она красовалась на дверях подъездов жилых домов. В газете «Віцебскі рабочы» от 27 июня в объявлении сообщалось, что приняли решение о проведении конференции не кто-нибудь, а Витебский городской координационный совет рабочих и областной совет объединения профсоюзов.

После проведенного мероприятия пропагандистского жару в «поддержку» не подозревающих ни о чем широких масс Витебского пролетариата поддали «Віцьбічы». 4 июля газета под рубрикой «Духом окрепнем в борьбе» на пространстве больше половины полосы рассказала, как это все было в ДК профсоюзов. Два материала с фотографией на эту тему она заключила бодряческими концовками: «...рабочее движение теперь не остановить», «С хорошим началом!».

А какое это было начало на самом деле (надо же, все того же 4 июля и все в той же газете «Віцебскі рабочы» в заметке «Трэба ўдакладніць» на первой полосе) внёс ясность председатель областного объединения профсоюзов Л. Роганов. Лидер профсоюзов счел необходимым сообщить читателям, что ни президиум, ни совет областного объединения профсоюзов решений, в том числе совместных с координационным советом рабочих, о вышеуказанной конференции не принимал. И что никто не уполномачивал Г. Харитонову от имени областного совета объединения профсоюзов давать в областной газете «Віцебскі рабочы» соответствующее объявление. Вот значит, какой конфуз получился с тов. Харитоновой.

Подтверждаю лично, что 30 июня в 16 часов несостоятельность заранее широко раструбленной акции обнаружилась на первых минутах самого мероприятия. Конференция оказалась блефом. У собравшихся, чтобы осуществить ее, не было полномочий, и в связи с этим сомнительными оказались и вопросы повестки дня, в частности, выборы городского совета трудящихся.

А в том, кто же блефовал, секрета для меня не было. В зале ДК профсоюзов в тот вечер, как я понял, главенствовали товарищи из группы ПКБ. Серьезно испортили заранее разрекламированное мероприятие демократы, которые выступили перед собравшимися.

Шоу не получилось. Слава Богу, прошли те времена, когда КПСС (а она была не партией, а государственной структурой, поэтому ее и запретил своим указом Б. Н. Ельцин) обеспечивала кворумы любых форумов-спектаклей, начиная от собрания первички до эпохальных исторических съездов.

Времена те прошли. А кучка заидеологизированных «бойцов» все еще действует вопреки необратимому историческому процессу. И если бы они оставались пассивными кремлевскими мечтателями, в этом вреда не было бы. Каждый волен думать и мечтать. Но товарищи навязчиво пытаются реанимировать чудовищный по своему исполнительству и пещерный по своей сути «классовый подход». Они подбивают рабочих ополчиться на «буржуазию». И что-то не собираются активисты ПКБ при этом вспомнить, какие неисчислимые и тяжкие беды принес нашему народу после 1917 года этот «классовый подход». Именно с его внедрением началась гражданская война, им потом прикрывали сталинские палачи свои гнусные дела. Ни в одной стране мира, ни во вместе взятых за-

Знакомство произошло не так давно. Моторизованный отряд американцев, примчавший в Витебск на мотоциклах марки «Хонда», поразил витеблян чудо-машинами. Запомнятся этому мальчишке весёлые дяди из Штатов. Они долго катали наших детей на площади Свободы. Казалось, сошли к нам совсем с иной планеты.

Открыли для себя древний Витебск и представители заморской державы. Собственно ничего «древнего» в нашем городе им так и не бросилось в глаза.

Единственная навязчивая достопримечательность—очереди. Бывают они и в Калифорнии—за билетами на концерты суперзвёзд, у нас—за подсолнечным маслом.

НЕ ХОЧАЦЦА БЫЦЬ РОЎНЫМ... У ЖАБРАЦТВЕ

Добры дзень, дарагая рэдакцыя. Піша табе настаўнік, твой пастаянны чытач. Хачу падзяліцца сваімі раздумамі аб нашых праблемах.

З месяца ў месяц, з году ў год мы рэгулярна адлічваем нейкую суму ад сваёй зарплаты на многія сацыяльныя патрэбы. Ці так гэта патрэбна? Я лічу, што тут неабходны карэнныя змяненні. Возьмем, напрыклад, медыцыну. Я заўсёды клапачуся аб сваім здароўі, займаюся лёгкай атлетыкай і другімі відамі спорту, круглы год купаюся ў рэчцы, лячэбна галадаю, жыву на разнастайных дыетах... І ўсё гэта дзеля аднаго—свайго здароўя. Я забыў той дзень, калі мяне лячылі ўрачы. І ўсё раблю для таго, каб з імі не сустракацца ў бальніцы.

А многія іншыя людзі ў той жа час кураць і п'юць, ядуць усё, што можна і што нельга, аб спорце ўспамінаюць толькі тады, як глядзяць «па яшчыку» навіны ці футбол, не клапацяцца аб нейкім жыццёвым распарадку...

Карацей кажучы, усё робяць, каб хутчэй пагробіць сваё здароўе. У паліклініках такіх людзей ведаюць вельмі добра, а іх бальнічная карта стала падобна на тоўсты том крымінальнай справы. І ў той жа час мы аднолькава спраўна адлічваем грошы са сваёй кішэні на медыцынскае абслугоўванне. Што ж атрымліваецца, я, хто не шкадуе часу і сіл, каб падтрымліваць сваё здароўе, павінен плаціць за медыцынскае абслугоўванне тых гультаёў, хто не турбуецца аб сваім здароўі, аддаючы перавагу сытаму, лёгкаму, цёпламу жыццю ў сваёй «будцы»—кватэры з усімі выгодамі.

Я лічу, што гэта пытанне трэба тэрмінова вырашаць таму, што існуючае становішча несправядлівае. А калі кожны чалавек будзе плаціць за свае лячэнне, то ён павінен будзе клапаціцца аб сваім здароўі. Будзе. А калі не захоча—няхай плаціць са сваёй кішэні. Вось гэта ўжо будзе справядліва.

Тут, вядома, патрэбна зрабіць выключэнні, напрыклад, для дзяцей, інвалідаў, удзельнікаў усіх войн і рэвалюцый, для асоб, пазнаўшых рэпрэсіі, і г. д. Трэба даць пэўныя ільготы для тых, хто заслужыў перад Айчынай добрыя і ўважлівыя адносіны. А для гультаёў—ніякай літасці.

Далей—адукацыя. Мы ганарымся, што яна ў нас бясплатная. Давайце ганарыцца і далей. Але ж я не зразумею, чаму тыя, хто вучыцца нездавальняюча—вучацца бясплатна? Дзяржава бярэ ад нас грошы і траціць іх на адукацыю падрастаючага пакалення. А той, хто не хоча вучыцца, атрымліваецца, падманвае і грабіць дзяржаву, а таксама і нас усіх—налогаплацельшчыкаў. Лічу, што тыя вучні, хто атрымлівае за чвэрць ці за год двойкі, павінны заплаціць за кошт сваёй адукацыі. А як жа інакш: яны ж нічаму не навучыліся.

З майго ўласнага вопыту двоечнікі—гэта нахабныя лодыры—у сваёй большасці, а іх бацькі лодыры «ў квадрацe», якія не цікавяцца справамі, турботамі, выхаваннем сваіх дзяцей. Гэта вельмі часта п'яніцы, якія згубілі чалавечы выгляд. Дык чаму, скажыце мне, я павінен са сваёй кішэні заплаціць за пустое часаправоджанне ў школе ўсіх двоечнікаў—лодыраў?

Дзе ж справядлівасць?

Трэба прымаць канкрэтныя і рашучыя меры, каб прэстыж адукацыі, навукі, ведаў паднімаўся вышэй. Інакш **ніякіх** рэформ нам не ажыццявіць. З лапаткай і кіркай нам за камп'ютэрамі не ўгнацца. А з сучаснымі адносінамі дзяцей і іх бацькоў да вучобы мы можам рыхтаваць толькі чорнарабочых, а не інжынераў. Ды яшчэ і плаціць за іх гультаяватасць. Вось так.

Са мной многія будуць не згодны (у першую чаргу тыя, аб кім пішу), але рана ці позна гэтыя праблемы павінны будзем вырашаць. Інакш не будзе ў нас новага жыцця. Да чаго нас давяло грамадства суцэльнага ўраўнання—вядома. А быць роўным у жабрацтве—ужо не хочацца.

Можа, паспрабуем жыць як-небудзь інакш? Так, каб кожны сам адчуў сябе гаспадаром свайго лёсу? Можа так будзе лепей?

З павагай

Вячаслаў БЕЛАВУС.

г. п. Руба.

Шаноўны пан рэдактар!

Рэгулярна чытаю вашае выданне. Часам яно падабаецца, часам—не. Асабліва спадабаўся мне сёлетні апошні нумар.

Беларушчына ў газеце, пакрыху раскіданая ў кожным нумары, быццам сканцэнтравалася ў дванаццатым. Калі такія тэндэнцыі будуць працягвацца, выданне стане бадай адзіным у вобласці, што не прадало за жменю сярэбранікаў сваю беларускасць, а наадварот імкнецца да адраджэння нашае мовы й культуры.

Але, канешне, галоўнае не ў беларускамоўнасці газеты. Выданне можа быць і беларускім па мове (як «Віцебскі рабочы»), але не цікавым і не дэмакратычным.

У антыдэмакратычнасці «Выбар» аніяк нельга абвінаваціць. А вось у якасці некаторых матэрыялаў і іхным размяшчэнні ёсць пэўныя хібы.

Пэўна ж лепей будзе, калі рускамоўныя матэрыялы будуць групавацца адзін ля аднаго, а беларускія—каля такіх жа. У іншым выпадку—нязвязаныя паміж сабою рознамоўныя тэксты адно толькі стракацяць у вачах. І чытач выбірае тую мову, якую ведае лепей, абмінаючы іншыя (можа, больш цікавыя) артыкулы. Дарэчы, калі зайшла ўжо гаворка аб моўнай палітыцы ў газеце, то варта спытацца: «Чаму выходныя дадзеныя выдання рознамоўныя? «Шапка»—беларуская, а завяршэнне на апошняй бачыне—рускамоўнае».

У выданні шмат разважанняў пра сённяшні стан палітыкі, гаспадаркі, адносін паміж людзьмі і г. д. Усё гэтае вельмі важна. Аднак нявapта забывацца на навіны, у тым ліку палітычныя й культурныя.

Неабходна падтрымліваць дэмакратызацыю на вёсцы. Раёнкі падаюць няшмат інфармацыі пра дэмакратычны, адраджэнцкі рух, пра палітычныя праблемы, што паўстаюць у іхніх раёнах. І тут газета мусі працаваць! Шукайце карэспандэнтаў у глыбінцы, і не толькі на ўсходзе вобласці, але й у заходніх раёнах, адкуль у вас вельмі мала вестак.

З цягам часу «Выбар» набудзе па-сапраўднаму рэспубліканскі статус, але ўжо і зараз можна парупіцца, каб газету чыталі ў Магілёве й Гомелі, Менску ды іншых мясцінах. Арганізуйце падпіску ўласнымі сіламі, шукайце й друкуйце нешта з тых старонак нашае Бацькаўшчыны. Адным словам, працуйце больш актыўна, плённа. Час прынясе вам падзяку.

М. КАЛІНОЎСКІ,

г. Віцебск.

мировой пожар раздуем»

рубежных странах не было столько умерщвлено невинных жертв, как в бывшем СССР.

И опять блефуют! Я это понял не только из текста листовок, расклеенных на уличных столбах, рекламирующих все ту же горе-конференцию. На полном серьезе говорят и пишут о каких-то «социальных и гражданских правах, завоеванных в жесточайшей борьбе с эксплуататорами». Хороши же эти права, коль они выходят сегодня боком народам в Приднестровье, в Карабахе, в Северной Осетии.

Витебским необольшевикам неймется. Подыгрывая на экономических трудностях, они привычно мыслят присущими им ортодоксальными категориями. Не называя имен современных политиков, они вбивают в головы читателей своих листовок-воззваний, что якобы эти политики, «обманом прорвавшиеся к власти», «разжигают костер гражданской войны».

Значит, опять начнем, как и после 1917-го? Опять запоем: «Слушай, рабочий, война началася. Бросай свое дело, в поход собирайся».

Вот какие идеи протаскивают товарищи под видом проведения эфимерных городских конференций трудящихся! Это не то, что демократы (и местные, и в Минске), которые твердят постоянно о необходимости парламентского подхода, а не пресловутого классового антагонизма.

Подумай только, уважаемый читатель, нам в Беларуси для общего счастья только гражданской войны нынче и не хватает, особенно на фоне межнациональных и междуусобных кровавых пожарищ в некоторых бывших странах бывшей «колыбели дружбы народов—СССР».

Один, судя по публикации в газете «Віцебскі рабочы», мужественный человек нашелся. Хоть и бывший аппаратчик—руководитель совета объединения профсоюзов, но он воспротивился подлогу, публично отмежевался. Покинули преждевременно зал сходки официальные руководители, демократы. Но что-то не стали за ними в очередь остальные участники несостоявшейся «городской конференции трудящихся», которые пришли в ДК профсоюзов. Выходит, они не желают жить по правовым нормам, им хочется бороться!

Б. ХАМАЙДА.

«НЕОБХОДИМО ЗАМЕНИТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВО И ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ»,—

считает заместитель председателя «Союза гонимых»

Житель посёлка Добромысли, бывший старший егерь Лиозненского района и заведующий охотоpыболовной базой посёлка Добромысли Виктор Ефимович Солохо ходит по различным инстанциям более трёх лет. Он требует восстановления на работе в своих прежних должностях. Считает, что его уволили несправедливо. А полтора года назад в его хождениях по служебным кабинетам стала участвовать и его жена Галина Александровна, которую уволили за прогулы. Женщина считает, что поступили с ней предвзято, мстили за мужа. До пенсии Галине Александровне оставалось два с половиной года. Отработали с мужем на охотохозяйственной базе вместе немало лет, имели благодарности, а потом (как утверждают супруги) глава семьи стал «пьяницей», а жена «прогульщицей». Недавно Виктор Ефимович и Галина Александровна побывали в редакции нашей газеты.

—Виктор Ефимович на каком основании вы были освобождены от работы?

—Уволен я бывшим председателем Витебского облсовета БООР Гавриленко Е. Г. А было так. В 23 часа 3 июня 1989 года я был с отдыхающими на берегу водоёма в 1,5 километра от базы. Подчёркиваю—в нерабочее время. У меня была распухшая щека от зубной боли. И отдыхающие у костра угостили меня спиртным. Выпил не более 100 граммов водки. Специально наблюдавшие за мной два инспектора рыбоохраны по дороге, когда шёл домой, скрутили руки, доставили в Лиозненский РОВД, составили протокол на лов рыбы сетью, хотя сети и рыбы не было, а также и понятых. Затем они доставили меня в районную больницу на обследование. Врач дал заключение о лёгкой степени опьянения в 23 часа 50 минут. На следующий день уволили... за пьянство на рабочем месте.

—Кому вы перешли дорогу?

—Я задержал браконьера, который ловил электроустановкой рыбу. Задерживал его и раньше. Он отделывался мелкими штрафами. А на меня началось гонение вплоть до возбуждения нескольких уголовных дел, которые я обжаловал. Так и остался без работы. Стал ходатайствовать.

—К кому вы обращались?

—Неоднократно к бывшему первому секретарю Лиозненского райкома КПБ И. И. Авину, первому секретарю обкома партии В. В. Григорьеву, к бывшему прокурору области Молодцову Г. А. Это не помогло. Затем я обращался к председателю Госкомприроды БССР, в ЦК КПБ, прокуратуру и МВД республики. Дальше высоких партийных приёмных в Минске меня не пускали.

—Видимо и в союзные инстанции: ЦК КПСС, Верховный Совет СССР!

—В самые высокие, посетил и редакции областной, республиканских и союзных газет, телевидение, писал им. У меня дома около 500 почтовых уведомлений о получении ведомствами и органами власти моих заказных писем. На все эти мои послания я получал отписки, которые и пылятся у меня в шкафу.

—А что было дальше!

—Я понял, что жаловаться в письменном и устном виде бесполезно. Поехал в Москву, там ничего не выходил. И встретившись с такими же бедолагами, решил вместе с ними создать «Союз гонимых». Эту организацию возглавил экономист из города Луганска Козловский Леонид Викторович. Я стал у него заместителем.

—Сколько в «Союз гонимых» вошло людей!

—Когда мы зарегистрировались, нас было около 300 человек. Мы организовали у гостиницы «Россия» в Москве палаточный городок.

—Почему перед «Россией»!

—Чтобы обратить на нас внимание делегатов очередного съезда КПСС и народных депутатов Верховных Советов СССР и России. У нас был плакат с требованием гласного суда по нашим делам и гласного расследования. Мы подсчитали, что таких по стране примерно дел около 13 миллионов. Мы писали от имени обитателей палаточного городка заявления во все высшие инстанции, давали интервью иностранным корреспондентам. Правда, я такого интервью не давал. Однажды выступил в программе «Время».

—Палаточный городок разогнала милиция!

—Да, он просуществовал около четырёх месяцев. Комиссия Верховного Совета, которую возглавила депутат Наталья Решетова необъективно, по-бюрократически отнеслась к нашему «Союзу гонимых».

—Вы вступили в Москве в либерально-демократическую партию, стали её координатором по Беларуси! Почему выбрали именно эту партию!

—Я занимался борьбой за права человека, был несогласен с тоталитарной системой и вступил с нею в конфликт ещё в 1964 году.

—Как развивались события в Витебске!

—Меня преследовали и преследуют, не восстанавливают на работе. Жена моя уволена и тоже не может восстановиться на работе. Состоялось несколько судебных заседаний, на которых не удовлетворили её заявление. Ответ последней инстанции: просрочен срок подачи заявления в суд. Жена моя уволена за прогулы, которые невозможно совершить: охотничья база в зимний период не работала.

—За счёт чего вы живёте!

—Я плотник, моторист, тракторист и т. д. Подрабатываю. Собираю ягоды, грибы. Природу хорошо знаю. Могу заявить, что она загублена, фактически подвергается уничтожению при такой охране, которую мы имеем. Я готов предъявить конкретные обвинения защитникам природы, в частности, комитету по охране природы, который возглавляет в области тов. Плавинский.

—К какому вы пришли выводу!

—Тоталитарная система монолитно укрепилась повсеместно. Перестройки не было—это была горбачёвская реформация спасения системы от развала.

—Неужели вы верите в возвращение СССР!

—СССР не вернётся, но объединяться нужно.

—Кто же вам поможет!

—Только народ, если он будет активен, если будет бороться за своё выживание, но не путём применения оружия, а парламентским подходом к делу.

—За парламентский путь борьбы выступают и демократы в Беларуси, которые находятся в оппозиции.

—Да, я с ними полностью солидарен.

—Хочу вернуться к вопросу, который уже затронул. Какая газета внимательно отнеслась к вашей судьбе!

—Ни одна газета, в том числе и местные «Сцяг перамогі», «Віцебскі рабочы», мне не помогла. Печать и телевидение отнеслись к моим просьбам наплевательски. И поэтому я обращаюсь в редакцию газеты «Выбар». Надеюсь, к судьбе моей семьи, а главное к судьбе природы (я с ней связан всю жизнь) общественность проявит какой-либо интерес. С голоду я умирать не собираюсь, хотя нас всю жизнь отучали от предпринимательства, от свободы выбора. Верю в лучшее, надеюсь, что наш долготерпеливый народ поймёт, что именно он сам виновник всех своих бед. А эти беды—от всеобщей нашей пассивности, равнодушия, невнимания друг к другу.

—Как вы относитесь к предстоящему референдуму в Беларуси!

—Мы с женой поставили свои подписи о необходимости референдума. Необходимо срочно заменить правительство и нынешний Верховный Совет, пока мы все еще не дошли до крайней нищеты.

На снимке: ходоки-безработные Виктор Ефимович и Галина Александровна Солохо.

Фото **М. Михайлова.**

Перепечатка по просьбе наших читателей

Нина МАКАРЕВИЧ

«ПРОКАТИ НАС... НА ТРАКТОРЕ»

С Юрием Александровичем Лавреновым, директором школы, знакома давно. Сейчас он—депутат Витебского областного Совета, председатель постоянной комиссии по народному образованию и культуре. Однако его интересуют не только вопросы, касающиеся названной комиссии. Все логично, ведь чем лучше, эффективней работает народное хозяйство, тем эффективнее развивается социальная база, в том числе и культура, и образование. Поэтому, узнав, что дважды Лавренов поднимал вопрос о разбазаривании техники в совхозе «Озерцы» Глубокского района и, в частности, об оценке действий заместителя председателя областного Совета Мисуно, который участвовал в «торгах», я задала Юрию Александровичу ряд вопросов.

—Известно, что Т. И. Мисуно приобрёл для семьи новый трактор МТЗ-80. Какова же была реакция членов президиума на высказанную вами необходимость разобраться в этой нечистоплотной истории!

—На мои высказывания на апрельском президиуме реакция была нулевая. Думаю, это было по причине того, что заседание вёл сам Т. И. Мисуно. В начале июня этот вопрос был поднят опять. В. П. Кулаков, председатель областного Совета, попросил комиссию по вопросам депутатской этики и областную прокуратуру подготовить информацию об истории приобретения трактора к следующему заседанию президиума.

—Думаю, просьба Кулакова будет выполнена. Тем не менее, чем вы руководствуетесь, когда с такой настойчивостью стремитесь, чтобы этот факт не был предан забвению!

—Сперва как гражданин, а потом и как педагог, я понимаю, что мы живём в очень сложное время. С падением производства падает и нравственность, и просто порядочность, растёт преступность. И если на этом фоне те, кто должен вселять в людей хоть какую-то надежду в завтрашний день, сами участвуют в неблаговидных деяниях под прикрытием новых законов и при бездействии старых, то это не что иное, как кризис власти, а точнее, персональных её носителей. Однако вернёмся к сельхозтехнике. Общеизвестно, что сейчас зарождаются новые производители сельхозпродукции—фермеры. Можно долго спорить, накормят они нас или нет. Но сегодня давайте не вставлять им палки в колёса, а помогать, и в первую очередь—сельхозтехникой. В области 415 фермеров, и только 318 из них имеют трактора, а по состоянию на первое апреля распродан 2451 трактор. Руководители хозяйств распоряжались техникой, как хотели, но почему-то не в интересах общего дела. Настоящий беспредел устроил директор совхоза «Озерцы» П. Меженин (теперь уже бывший). Несмотря на то, что сельхозинвентарь хотели бы приобрести люди, работающие в его хозяйстве, он распродал его кооперативам, малым предприятиям, находящимся в других районах. Распродал, конечно, не забывая себя, своих родственников, своё окружение и своего депутата в областном Совете по Озерецкому избирательному округу № 26 Мисуно Тихона Ивановича.

—Вы просматриваете в этом состав преступления!

—Я не могу давать оценку, пусть это сделают профессионалы-юристы. Меня лично волнуют этические аспекты этой истории. Я уже говорил, что каждая единица сельхозтехники—на вес золота. А здесь, как в чудо-сказке: в хозяйство, которое распродаёт технику, в последние дни декабря по дополнительной разнарядке идёт трактор. И вот впереди этого трактора появляется в «Озерцах» то ли сам Тихон Иванович, то ли его сын Вадим Тихонович с чеком на пятнадцать тысяч и оформляет покупку трактора на дочь Лилию Тихоновну. Ну, чем не детективная история?

—А что, кто-нибудь из семьи Мисуно связан с сельским хозяйством!

—Да нет же. Сын—хирург Глубокской районной больницы, дочь—в пресс-центре Витебского УВД. Правда, сам Тихон Иванович, будучи секретарём Витебского обкома КПБ, курировал сельское хозяйство.

—Так где трактор! Кто на нём пашет—сеет!

—А это уже продолжение детективной истории. Оплаченный трактор, вместо того, чтобы быть зарегистрированным в течение нескольких дней, как того требует инструкция, прячется на зерновом складе хозяйства и стоит там. 17 марта этого года приходит за ним машина, которая выписана почему-то на перевозку 20 тонн гравия, и увозит трактор в соседний район—Шарковщину. Там он разгружается в огороде одной жительницы и... через некоторое время бесследно исчезает. Так что неизвестно, кто на нём пашет, кто сеет. Нет трактора, и всё тут. Я интересовался в прокуратуре судьбой трактора. Там пока что разводят руками, но говорят, что поиски ведутся.

—Теперь мне понятно ваше отношение к этой истории. И я как журналист поддерживаю вас в стремлении расставить в ней все точки.

—Спасибо. Я думаю, в этом меня поддержат и правоведы. Что же касается меня лично, то я за порядочность людей, стоящих у власти, и как депутат, как член президиума я буду по-прежнему копаться в этом «грязном белье», ибо в наше время нет доверия властям, даже по причинам, не зависящим от нас. Но если эти власти ещё дают повод к недоверию, то это не должно оставаться без соответствующей оценки. Вот я и хочу выяснить, каким образом попал новый пятнадцатитысячный трактор МТЗ-80 в семью заместителя председателя Витебского областного Совета.

«Знамя юности» № 69 (11843)
24 июня 1992 года.

«Имею честь принадлежать...»

Давид в переводе на русский означает возлюбленный.

И первой, кому он отдал свою привязанность, была голубая Припять. С детских лет она так и питает его страждущую по родниковой воде душу, смешавшись с ласковыми для певца струями Западной Двины, Волги, Куры, Одера, Иордана, Сены.

Все реки мира пролегли через сердце писателя и журналиста Давида Симановича, в этом сердце цветут все сады и луговые васильки, через него пролегли подорожные Александра Пушкина, Владимира Короткевича, Мирзо Геловани...

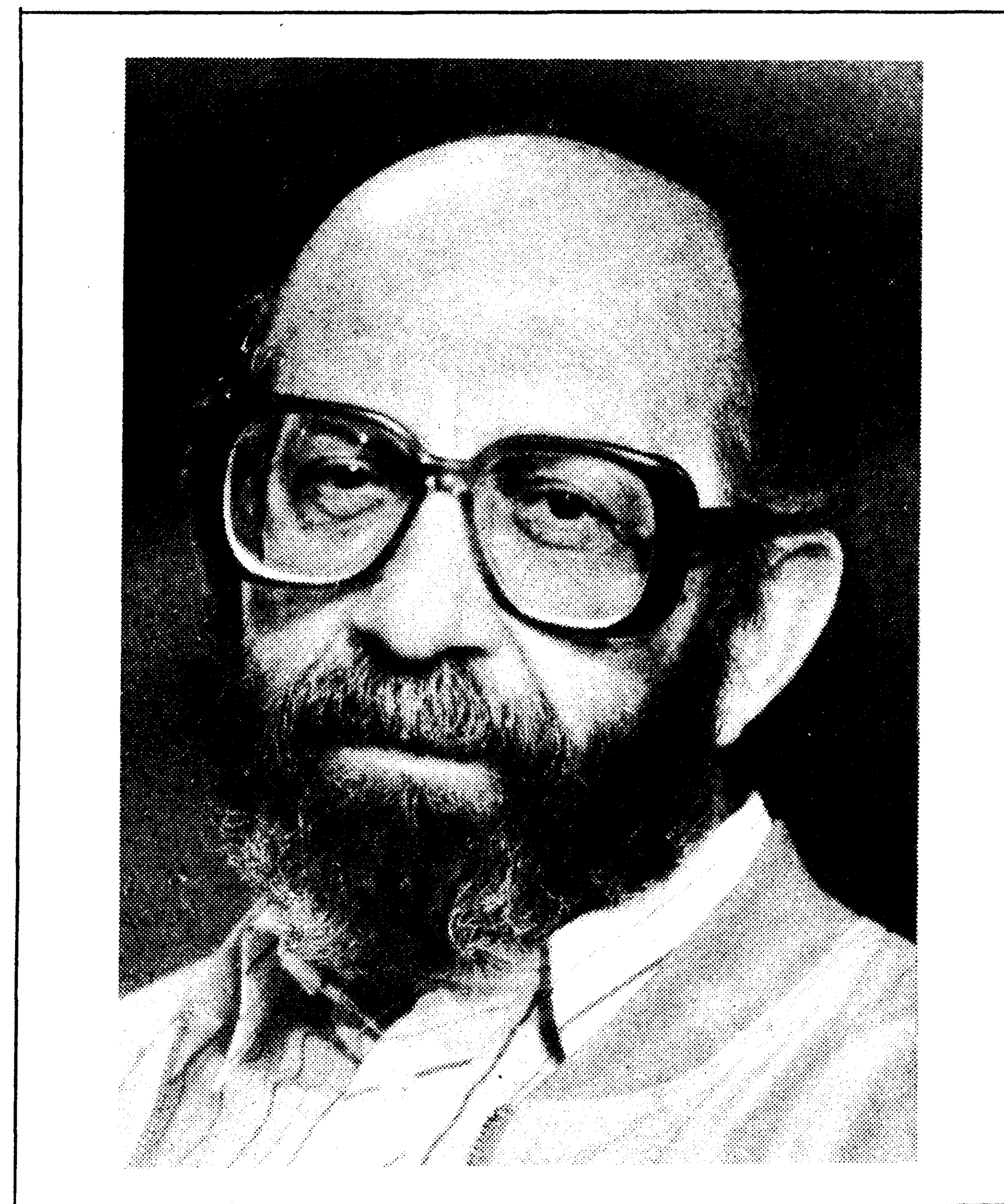
Давид Симанович в самые опасные для свободы и разума годы встал на защиту святого имени Марка Шагала. Ещё десятки лет назад он пророчески обещал узкому кругу друзей возвращение великого сына Витебска, патриарха мировой живописи в родную обитель. И вот сны Шагала свободно окутывают родной город. И это свершилось потому, что они прилетели к нам на крыльях любви Симановича. Прилетели после того, как мы стояли в стороне и в страхе наблюдали за его поединком с Голиафом. Вспомним, как поднимался Давид, один из нашей тогда ещё совсем серой общей массы и давал отпор всесильному Филистимлянину.

Ещё в юные годы широкий светлый путь этому поэту предсказал Константин Симонов, напечатав его стихи в «Новом мире».

Шестьдесят лет—это много, но и слишком мало, если ты Давид!

Умножай число своих поэтических жемчужин! Радуй нас и вдохновляй, дорогой наш Человек, первый в мире шагаловский лауреат.

Поклон тебе земной и низкий за щедрость твоей любви.

Давид Симанович: монолог на еврейские темы

Имею честь принадлежать
к тому гонимому народу,
которого в огонь и в воду
всегда пытались затолкать.

И он тонул, и он горел,
в Гулаге умирал, и в гетто.
Но выполз я на свет в то лето,
чтоб жить, из груды мертвых тел.

И кто-то: «Слава Богу, дышит...»—
сказал и дал глоток воды...
Картину страшную беды
какой еще Шагал напишет?

Как отразит на полотне
трагедию и боль народа,
которому в своей стране
была запрещена свобода?

Имею честь принадлежать
к тому гонимому народу...

1990.

* * *

Ты—еврейка, старая-старая,
как осеннее поле, усталая.
Черных глаз твоих светлая сила
только горе тебе приносила.

Нос с горбинкой, морщин проталины,
как у Бога у самого,
на земле вне закона объявлены
были Гитлером, и до него.

Чтоб сама ты, и дети, и внуки
знали только вечные муки.

Ты—еврейка, старая-старая,
как осеннее поле, усталая.

Но живешь ты, надеясь и веря,
что откроются к счастью двери.
И увидеть тебе еще нужно,
как кудрявая вырастет внучка.

Пусть растет она доброй, красивой,
продолжая свой древний род.
Черных глаз ее светлая сила
только счастье пусть принесет.

1952

* * *

Провожаю Биму Хвата,
окулиста—высший класс.
У него ума палата
да, как видно, не про нас.

Оскробленьями изранен,
здесь лишенный всех надежд,
улетает он в Израиль
через город Будапешт.

Не по прихоти ОВИРа,
а инстанции иной
от Москвы до Тель-Авива
нету линии прямой.

Нету. Будет дольше длиться
этот прерванный полет.
А венгерская столица
только двери распахнет.

Глянет солнце умудренно
и рассеет мрак и тьму.
А в порту Бен Гуриона
станет ясно—что к чему.

И за что какую плату
предназначила судьба...
Провожаю Биму Хвата—
провожаю сам себя.

1990

* * *

Уедут те, кто дорог был и мил.
И, позабыв, что он в небесном ранге,
архангел расставанье протрубил,
и от печали зарыдал архангел.

На пепелище у родных могил
я с ними попрощаюсь и расстанусь.
И вот уже один, как перст, останусь.
И белый свет покажется немил.

Я их любил, я дружбой дорожил.
Кого любить и с кем дружить я буду?
Архангел расставанье протрубил.
И никакому не свершиться чуду.

1991

* * *

И приснился мне сон, что вернулся Илья.
Все навстречу к нему выбегают. И я говорю: «С возвращеньем в родное гнездо!
Хорошо ль тебе было в далеком краю?
Ты прости, говорю, хоть не знаю, за что,
ну, а я тебя, друг, ни за что не корю...»

Он молчит. Он глядит, словно весь его вид
«ничего не прощаю тебе» говорит.

«Бог простит»,—отвечаю. Но эти слова
застревают во мне, пробиваясь едва.

Просыпаюсь. И мысли мои об Илье.
Как живется ему на библейской земле?

Все там есть у него. Там налаженный быт.
И никто не шипит ему злобное «жид».

То, что проклято было, оставлено здесь.
То, что дорого было, оставлено здесь.

А туда—разве жизнь повторится опять?—
только бренное тело увез умирать...

Я его не сужу, никого не сужу.
Я и сам подхожу к своему рубежу,

где итоги и мне подводить суждено.
и другого уже ничего не дано.

Я и сам бы уехал из этой страны,
где по-прежнему так далеко до весны.

Только дни мои все уже сочтены
и мосты мои все уже разведены.

Да какая-то ниточка, грустно звеня,
натянулась и не отпускает меня...

И грустит без меня древних предков земля...
«До свиданья,—шепчу,—до свиданья, Илья...»

1991

* * *

И на виду у всей земли
целый народ на смерть вели.
И шел он в тоске и печали.

А те, кто мог спасти и помочь,
в черную ночь, страшную ночь
лишь равнодушно взирали.

В годину бед, в годину невзгод
шестиконечная пала звезда—
и, как Христа, распяли народ,
тот, который родил Христа.

1991

* * *

Памяти Ю. М. Пэна

На Семеновском кладбище старом
под двумя тополями—могила.
Время, вечную книгу листая,
свои стрелки остановило.

То снежком, то дождиком сеет
на заржавленную ограду...
Спи спокойно, Юрий Моисеевич,
ничего тебе больше не надо.

Это надо самим потомкам,
что взрастали на новых ветках:
не отдать забвенью, потемкам
память о минувшем и предках.

На полотнах твоих осталось
то, уже далекое время,
где по улочкам бродят устало
над Двиной седые евреи.

Чей топор на твою свободу
замахнулся—спорят доныне.
Ночью тридцать седьмого года
ты упал возле новой картины.

Время, вечную книгу листая,
свои стрелки остановило...
На заброшенном кладбище старом
под двумя тополями—могила.

М. Шмерлингу

Средь белорусских полей,
к сини озерной сползая—
лагерь еврейских детей,
маленький, словно Израиль.

И, как живая струя,
песенка древнего края.
Прыгает дочка твоя,
тоненько ей подпевая.

милая, пой, не робей
и не гляди сиротливо—
средь белорусских полей
светит еврейское диво.

1991

Л. И. Юдовину

В древний край, где всех патриархов прах,
где истории колыбель была,
Уезжает витебский патриарх—
молодая душа—голова бела.

Что скажу, если вдруг он на склоне лет
покидает дом, и жену, и дочь?
Ничего не скажу, помашу вослед,
ни ему, ни себе не в силах помочь.

Все он видел: гетто, погромов страх,
и войну прошел в огне и дыму.
Уезжает витебский патриарх—
пусть судьба на закате улыбнется ему.

1992

* * *

Я знаю: жить мне на земле не вечно,
и тороплюсь, но вслед несется: «Жид!..
Куда ты со звездой шестиконечной,
которая во лбу твоем горит?..»

А я туда, где станут лучше люди,
сумеют мир для братства распахнуть.
Антисемитов там уже не будет.
Но жаль, туда еще далекий путь.

* * *

Не дай нам Бог опять
все беды и печали—
так души разрушать,
как наши разрушали.

Не дай нам Бог опять
терпеть, молчать, дрожать.

1991

Адказ на пытанне: чаму такі поспех у тэлесерыяла «Багатыя таксама плачуць»?

ВИТЕБСК

Фото М. Михайлова.

А был ли треск?

Не думал и не гадал собственный корреспондент «Народной Газеты» Сергей Буткевич, что ему придется защищать в народном суде законное право журналиста на собственный стиль изложения газетного материала.

В своей публикации от 6 марта с. г. под заголовком «Съезд народных депутатов СССР, возможно, пройдёт в Витебске» он высказал в отношении председателя областного фонда социальной защиты военнослужащих В. Афанасьева такую фразу: «...бывшего военного прокурора, с треском изгнанного из армии за неблаговидные поступки...»

Бывший следователь не согласился с этим утверждением и подал в суд на журналиста.

Во-первых, считает Афанасьев, он был не изгнан, а уволен по служебному несоответствию. А во-вторых, (на его взгляд) увольнение происходило без треска.

Разгневанный истец возможно полагает, что живые газетные строчки должны подаваться читателю в форме сухого следственного протокола.

Журналист Буткевич подал в суд встречный иск, а также предъявил в судебном заседании соответствующие документы. Там указаны мотивы увольнения Афанасьева из органов военной прокуратуры без права получения пенсии.

Поскольку в словаре синонимов русского языка (г. Москва, 1968 г., автор З. Александрова) синонимами слова «уволить» являются слова: сократить, выгнать, вышибить (в разговорной речи), выперетъ (в простонародье), выключить, отказать от места, то, очевидно, суду осталось только установить, был ли треск в этом деле? И мог ли этот треск повлиять на честь и достоинство истца?

Продолжение этой истории 13 июля с.г. в 10-00 в здании суда Октябрьского района.

В. САМУЙЛОВ.

У Мексіцы так не глядзелі

Сярод тых, хто здзіўлены фенаменальным поспехам тэлесерыяла «Багатыя таксама плачуць», апынуліся яго аўтары, якія зусім не ўяўлялі, што іх твор—прадукт не натхнення, а штодзённай руціннай працы,—будзе стварыць такі фурор.

Здаецца, і самі гледачы прызнаюць невысокія мастацкія якасці фільма, але тым не меней у вызначаны час добрую палову насельніцтва СНД немагчыма адарваць ад экранаў. Аўтару гэтых радкоў прыходзілася сачыць такія сцэнкі: прадаўцоў у магазіне, шафёраў аўтобуса, якія настройвалі партатыўныя тэлевізары на «каштоўны» канал Астанкіна. Па сваёй папулярнасці прыгажуня Марыянка пераплюнула нават рабыню Ізаўру, якая таксама нарабіла ў нас нямала шуму. У чым жа сакрэт поспеху?

А ларчык адчыняецца проста. Ужо шмат месяцаў газеты сцвярджаюць тое, што наш народ сумуе па звычайным чалавечым пачуццям. Нягледзячы на гэта кінематаграфісты з зайздроснай стабільнасцю працягваюць здымаць «чарнуху» ды пакупаць набіўшыя аскоміну сваёй аднастайнасцю амерыканскія баевікі. А добрай меладрамы за выключэннем «Знесеных ветрам», у кінатэатры днём са свечкаю не знойдзеш. Вось і сталі «Багатыя» адзіным выратаваннем для мільёнаў людзей, асабліва для сялян, дзе тэлевізар нярэдка—асноўнае акно ў свет. Няспешны тэмп апавядання дазваляе ўвайсці з галавою ў жыццё персанажаў і літаральна зліцца з імі. Наіўна было б лічыць, што жаночая палова нашай краіны гэтак жа, як і мужчынская, будзе ў дзікім узрушэнні ад прыгод Рэмба і Шварцэнегера.

У Галівудзе існуе строгае раздзяленне жанраў. у тым ліку на «мужчынскія» і «жаночыя». У нас жа інтарэсамі жанчын як звычайна грэбуюць—на гэты раз у сферы мастацтва. Вось і падае вытворчасць працы ў некаторыя дні на адну гадзіну...

В. АЎЧУК.

Гумарэска

З працягнутай рукой

Па ўсёй зямлі былога Саюза і краін, прылягаючых да «турмы народаў», пракацілася першая хваля разбурэння помнікаў правадыра. Чакаюцца і наступныя хвалі.

Вось мне і хочацца паразважаць, ці не будзе гэта вялікай памылкай дэмакратаў..

Ці ж вінаваты Ленін ў тым, што мы, дурненькія, вось ужо больш чым паўвека не можам уцяміць, чаму ён так энергічна з усіх пастаментаў працягвае руку на Захад! Гэта ж ён дзесяцігоддзі паказваў нам, што трэба жыць так, як жывуць ТАМ! А ваяўнічая партыя і ўвесь замуштраваны народ думалі, што гэта ён паказвае, дзе жывуць нашы ворагі.

Некаторыя гумарысты прапаноўваюць прыляпіць да каменных рук вялізарныя перавернутыя капялюшы за надзеяй, што туды будзе валіцца гуманітарная дапамога з НЛА.

Другія ж дзівакі патрабуюць выцягнуць запасную руку Леніна з кішэні ў якой, на іх думку, хаваецца вялікая дуля і накіраваць яе ў бок народа—тады, маўляў, усе зразумеюць што, нарэшце, мы атрымалі абяцанае КПСС.

Трэція гавораць, што помнікі чапаць не трэба, а лепш вадзіць туды дашкалят, каб яны ўбачылі віноўніка нашага жабрацтва...

У любым разе, я вельмі прашу дэмакратаў і існуючыя «беспартыйныя» улады не разбураць помнікі. Калі ўжо папярэднія прапановы ім прыйдуцца не да густу—прапаную помнікі з працягнутай рукой перанесці ў лясы, балоты як указальнікі грыбных і журавінных месц!

Анатоль К.

НАВІНЫ

На адным з апошніх пасяджэнняў віцебскага клуба «Узгор'е» абмяркоўваліся пытанні, якія звязаны з рэлігійнымі дачыненнямі ў нашай краіне. Былі выказаны думкі наконт ідэй З. Пазьняка будаваць беларускую дзяржаўнасць і культуру на аснове хрысціянства. Частка прысутных прапанавала аднаўляць культуру на аснове народных традыцый, шырэйшых, чым хрысціянскія тэндэнцыі ў жыцці беларускай нацыі. Выступаючыя падкрэслілі, што неабходна прыскорыць беларусізацыю канфесій. Яны павінны быць беларускімі і па мове, і па складу святароў, і лаяльнымі да Беларускай дзяржавы.

Н. ПРЫСУТНЫ.

Наступны нумар газеты выйдзе 22 ліпеня 1992 г.

Выбар

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Витебский городской клуб избирателей «За демократические выборы».

Главный редактор
Леонид ЦВИКА

Художник Г. Кликушин.
Фотографии М. Михайлова.
Адрес редакции: 210601, г. Витебск, ул. Гоголя, 17, тел. 37-35-06, 37-28-44.

Текущий счет редакции № 200700962 в Витебском коммерческом банке («Виткомбанк»). Код (МФО) банка 150801701.
Газета набрана и отпечатана офсетным способом в Витебской укрупненной типографии им. Коминтерна: гор. Витебск, ул. Щербакова-Набережная, 6.
Полиграфисты: В. Корунас, Л. Волкова, З. Новолоцкая, А. Каспорович, Д. Малышев, Б. Платовский.
Номер подписан к печати 7.07.1992 г. в 17.15.
Зак. 30 41 Тираж 2500.
Цена 80 коп.